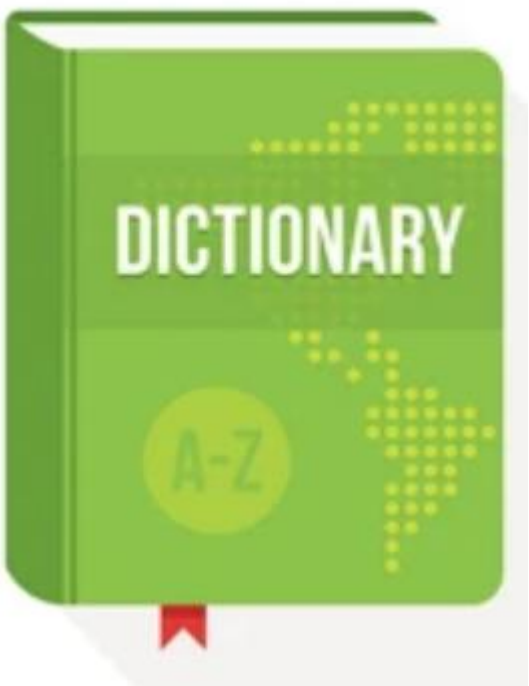
Appendix D: Handig miniwoordenboek voor senioren

Tegenwoordig spreken we van games in plaats van spelletjes, want door de wereld van de computers is ook ons taalgebruik veranderd. Taal is levend en groeit mee met wat er in de wereld om ons heen gebeurt. Als je nu contact met iemand hebt, ben je "*connected*". Even kletsen via een scherm door teksten in te typen heet *chatten* en het scherm zelf wordt nu *display* genoemd. De telefoon is nu een *smartphone* en kijken naar een uitzending op je smartphone gaat niet meer "zoals het vroeger ging" maar het wordt *gestreamd*. Allemaal uitdrukkingen waar de senior aan moet wennen.

Een toets op het scherm om iets in te typen wordt een *key* genoemd. Resultaten worden *results* genoemd en wat we invoeren noemen we de *input*.

Geheugen wordt aangeduid met *memory* en de hoeveelheid informatie die kan worden opgeslagen wordt uit gedrukt in zogenaamde *bytes*.

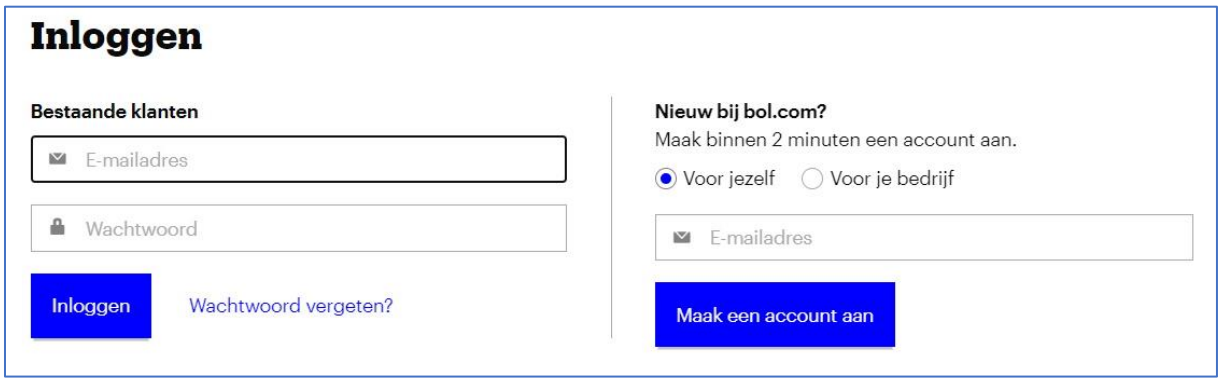
Het programma dat de computer zelf gebruikt om alle functies te kunnen uitvoeren noemt men *operating system*. En computernerds zijn gek op het gebruik van afkortingen. Ze hebben het bijvoorbeeld over iOS om het operating system van de firma Apple aan te duiden, of Windows als het gaat om het operating system van de firma Microsoft. En ook die andere grote Amerikaanse computergigant Google heeft zijn eigen operating system namelijk Android.

Een site met een uitgebreid overzicht aan computertermen is:

https://www.seniorweb.nl/computerwoordenboek/

Soms zie je aanbevelingen om toch maar vooral Nederlandse termen te gebruiken. We plaatsen vraagtekens bij die aanbevelingen. Telefoneren is nu vaak ‘whatsappen” een naam die is afgeleid van het programma Whatsapp waarmee we met elkaar contact kunnen hebben. Elkaar een berichtje sturen, heet nu “even een appje sturen”.
Hier nog wat veel voorkomende termen (op alfabetische volgorde) waarbij we bij de uitleg vaak denken aan onduidelijkheden die senioren kunnen ervaren.

account: een Engels woord dat doorgaans “klant” betekent. Bij veel toepassingen moet je een “account aanmaken” dat wil zeggen dat je dan klant bent en voortaan die toepassing kunt gebruiken. Niet voor iedere toepassing moet je een account aanmaken. Als je buienradar wilt gebruiken, hoef je geen account aan te maken, maar als je van bol.com gebruikt wil maken (bestellingen wil doen) dan moet je wel een account aanmaken.

Zie je hoe in het rechterblok de uitdrukking “account aanmaken” staat, terwijl als je eenmaal een account hebt, je als klant wordt aangesproken (linker blok).

AI: artificial intelligence (kunstmatige intelligentie), een nieuwe techniek waarmee menselijke intelligentie kan worden nagebootst. AI-techniek wordt gezien als de belangrijkste technische invloed die nu de maatschappij zal veranderen.

app: toepassing/programmaatje. Het woord app is vooral populair geworden na de introductie van de smartphone. Op die smartphone staan kleine plaatjes (pictogrammen/icoontjes) die je kunt aanraken om zo’n programma te starten. Het woord app is van applicatie, dat wil zeggen “toepassing”, afgeleid.

appen. Als het woord appen wordt gebruikt, gaat het doorgaans om het werken met het programma Whatsapp: met elkaar contact hebben via het programmaatje Whatsapp. Het programma Whatsapp is bijzonder populair en

heeft in populariteit het programma Skype verslagen. Skype is van Microsoft en Whatsapp is van Facebook. De populariteit heeft Whatsapp te danken aan het feit dat we gratis kunnen bellen en beeldbellen. Ook kunnen we snel een document bijvoorbeeld een foto of een video naar een ander sturen.

addblocker: dit is een programma dat je op je smartphone kunt installeren om advertenties te onderdrukken. Google levert gratis het programma Adblock plus.

adres: het begrip adres kan verschillende betekenissen hebben. Zo kan het betrekking hebben op een aanduiding om een bepaalde site te vinden. Bij het opstarten van een browser (programma om op internet te zoeken) spreken we ook vaak van de adresbalk: de bovenste balk waar we het adres van een site plaatsen. Doorgaans vindt je een site sneller door de naam van de site (bijvoorbeeld bol.com) bij Google in te voeren. Het woord adres kan ook betrekking hebben op de adressen van bekenden die je bijvoorbeeld in je telefoon hebt opgeslagen. Elke smartphone beschikt over de mogelijkheid om die adressen te onderhouden: wijzigingen op adressen invoeren, nieuwe adressen toevoegen en oude adressen wissen.

@**apenstaartje**: dit woord heeft betrekking op het teken @, Het is een bekend teken om e-mailadressen aan te geven. In het Engels wordt het teken als ad-sign aangeduid.
Kijk als voorbeeld maar eens naar het adres info@60plusplaza.nl. We zien hier een gedeelte voor het teken @ staat en een gedeelte na dat teken.
Het gedeelte voor het teken heeft vaak betrekking op een persoonsnaam, bijvoorbeeld: jan.jansen@gmail.com. De aanduiding jan.jansen heeft dan betrekking op de naam Jan Jansen en het gedeelte na het teken @ geeft aan dat het om gmail gaat. Gmail is een mogelijkheid die Google biedt om e-mails te versturen en te ontvangen.

Authenticatie: is de aanduiding van de wijze waarop kan worden nagegaan wie met een bepaalde site werkt. Als je klant van 60PlusPlaza.nl wordt, kun je je registreren; je geeft een naam (of e-mailadres) of en een door jou gekozen wachtwoord. Met behulp hiervan kun je een volgende keer van die site gebruik maken. Je gebruikt die gegevens om in te loggen. Bij sommige sites krijgt je, na het op die manier inloggen, eerst nog een sms-je met een code die je daarna moet invoeren. In dat geval spreken we van een 2-factor-authenticatie.

Backspace-toets: dit is de toets op het toetsenbord waarop Backspace staat. Door op die toets te drukken, gaat de cursor één stap terug en een eventuele letter die daar stond, wordt gewist.

backup: onder een backup verstaan we een kopie van een hoeveelheid data. Je kunt bijvoorbeeld een backup maken van een serie documenten die je hebt gemaakt. Het maken van een backup gebeurt uit veiligheidsoverwegingen. Als er iets gebeurt met je computer, dan heb je nog steeds de gegevens die je absoluut niet kwijt wil raken. We kunnen een backup maken op een extern geheugen of op een "opslagplaats op internet". In het laatste geval spreken we van "opslag in de cloud"..

beeldbewerkingsprogramma: een programma om afbeeldingen (foto's) te bewerken. Je kunt met zo'n programma uitsneden maken, kleuren veranderen, enz. Het bekendste programma is Adobe Photoshop. Daarom spreken sommigen weleens van "photoshoppen" en ze bedoelen daarmee "het bewerken van beelden". Voor veel senioren is het bewerken van foto's (of het bewerken van video's) een aangename hobby. Op de site www.gratissoftwaresite.nl vind je allerlei programma's die hiervoor gratis kunt gebruiken. Het is een site die onder senioren bijzonder populair is.

bestand: een hoeveelheid gebundelde gegevens, bijvoorbeeld een document, een plaatje of een video waaraan een naam is toegekend. Zo kan een bestand bijvoorbeeld in een map worden opgeslagen (en teruggevonden).

besturingssysteem: het programma dat de besturing van de computer regelt. Deelfuncties zoals: het weergeven van informatie op het scherm, het invoeren van gegevens op het toetsenbord en het uitprinten van een document op een printer, maken allemaal deel uit van het besturingssysteem. Bekende besturingssystemen zijn: Windows, Android en iOS.

bit: geheugenplaats om het teken 1 of 0 op te slaan. Als we een computer kopen, kijken we o.a. naar de hoeveelheid geheugen waarmee de computer werkt. Die hoeveelheid wordt in bytes uitgedrukt. Een byte komt met 8 bits overeen. Tegenwoordig zijn er geheugens die bestaan uit Giga's (1 Giga = 1000.000.000 byte. Genoeg om een hele bibliotheek aan boeken in op te slaan.

bloggen: met regelmaat stukken schrijven, bijvoorbeeld reisverslagen, die anderen via internet kunnen lezen. Bloggers kunnen erg populair zijn en worden dan voor marketing ingezet. We spreken dan van influencers: mensen die andere beïnvloeden.

bluetooth: een techniek om apparaten op korte afstand van elkaar draadloos te verbinden. Zo kunnen we een computer of een smartphone via bluetooth koppelen aan een luidspreker. We spreken dan van een bluetooth-speaker. Op apparaten waarmee je via bluetooth een verbinding kunt maken, zie je het volgende teken staan.

byte: geheugen ter grootte van 8 bit. Zie bit

Bing: is het zoeksysteem dat door Microsoft is ontwikkeld. Toen Microsoft eenmaal de kracht van Google zag, heeft met een eigen zoeksysteem ontwikkeld, Bing dus.

browser: een programma om met internet te werken. We gebruiken ook wel de uitdrukking “op internet surfen”. Internet wordt dan voorgesteld als een enorme zee waarop je allerlei eilandjes (de sites) kunt vinden. Bekende browsers zijn Firefox, Google Chrome, Apple Safari en Microsoft Edge.

bubblejet-printer/inktjetprinter: een printer die gebruikt maakt van inkt. De afdruk ontstaat door een stroom van zeer kleine bubbeltjes (stipjes) op het papier te spuiten (=jet). Er zijn twee soorten populaire printers;

1. *laserprinters* die gebruik maken van een op laser gebaseerde techniek waarbij poeder wordt gebruikt
2. *inktjetprinters* waarbij van inkt gebruik wordt gemaakt. De laatste categorie is relatief goedkoop en wordt daarom door veel consumenten gebruikt.

Voor beide soorten printers zijn afzonderlijke cartridges nodig.

Op de foto zien we een aantal cartridges voor een bubblejet printer. Voor iedere kleur is er een afzonderlijke cartridge nodig.
De kleuren zijn altijd:
BK= black, zwart
M = Mangenta (lichtrood)
Y = Yellow, standaard geel
C = Cyaan (lichtblauw)
Ook voor de laserprinter zijn afzonderlijke cartridges nodig om kleurafdrukken te maken.

cd-writer: de CD was destijds een uitvinding van Philips. Op een ronde schijf met een bijzonder oppervlak kan met behulp van een laser veel informatie worden opgeslagen. Een cd-writer is een apparaat die deze vorm van opslag mogelijk maakte. Er zijn ook apparaten die alleen maar dienen om vaan zo'n bijzondere schijf informatie uit te lezen. Zo'n apparaat wordt een cd-reader (cd-lezer) genoemd. Het werken met CD's is snel afgenomen met de komst van geheugenkaartjes (USB-sticks en SD-kaartjes).

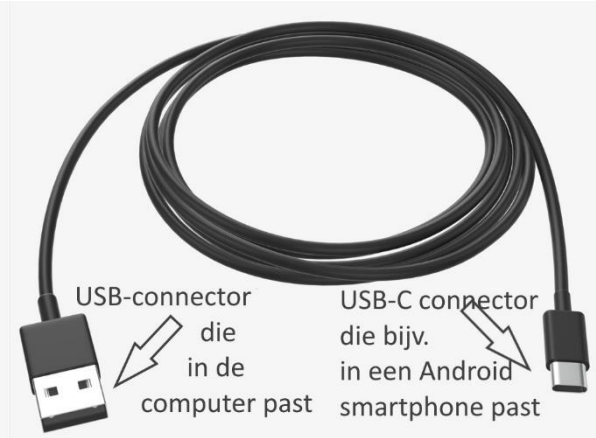
chatten: met elkaar communiceren via tekstberichtjes. Whatsapp is een bekend programmaatje waarmee je ook kunt chatten.

chip: een plaatje silicium waarop (minuscuul klein) een complexe elektronische schakeling via fotografische technieken is ondergebracht. Die elektronische schakelingen kunnen betrekking hebben op geheugens (= geheugenchips) of op schakelingen waarmee computers bewerkingen uitvoeren (o.a. processoren).

Chrome/Chromebook: Chrome is een aanduiding van een door Google ontwikkelde browser (zie browser). Google heeft het concept "werken met een browser" ver doorgevoerd. Er zijn zelfs computers die het werken met een browser als basisconcept hebben. Dergelijke computers noemt men Chromebooks. Het werken met een Chromebook is erg veilig en je hoeft geen updates van de browser te maken (nieuwere versies te installeren). Daartegenover staat dat je wel over internet moet beschikken.

cloud: algemene aanduiding voor opslag op een ander apparaat waarmee je via internet verbonden bent. Cloud heeft het beeld gekregen van opslag “ergens” via internet. Met het woord cloud ontstaat de suggestie alsof informatie ergens in wolk zweeft…

connecten: verbindingsstukken. Computers kunnen bijvoorbeeld met een printer verbonden worden. We zeggen dan dat de computer via een kabel verbonden is en aan beide einden van die kabels bevinden zich speciale connectoren. Er zijn veel verschillende verbindingskabels in de handel. Bekende verbindingsmogelijkheden zijn bijvoorbeeld: USB (verschillende typen) en HDMI.

Op de foto zien we een kabel met aan de ene kant een USB-connector die in een laptop past en aan de andere kant een kleine connector die USB-C connector wordt genoemd. Zo kun je een computer bijvoorbeeld met een Android-telefoon met USB-C connectiemogelijkheid verbinden. Apple gebruikt vaak connectoren die alleen voor Apple geschikt zijn. Laat je bij de aanschaf van een verbindingskabel dus altijd goed informeren.

cookie: zie appendix C.

CPU: de afkorting van Central Processing Unit, de elektronische schakeling die verantwoordelijk is voor de informatiebewerking bij een computer, tablet of smartphone. Bekende types zijn Intel I3, I5 en I7. Hoe hoger het nummer, hoe sneller de bewerkingssnelheid. Bij de aanschaf van een computer, kijkt een klant vaak naar het soort processor. Van bovenstaande aanduidingen is de I7 de snelste processor. Snelheid is bijvoorbeeld van belang bij spelletjes met zeer realistische beelden. Als je gewoon wilt internetten is een I3-processor snel genoeg.

database: een programma c.q. een apparaat om gegevens op te slaan. Databases kunnen bijvoorbeeld vertrouwelijke informatie bevatten. Denk maar eens aan de opslag van medische gegevens. Het is duidelijk dat de opslag van medische gegevens erg veilig moet zijn. Als het mis is, gegevens kunnen in handen komen van onbevoegden, spreekt men van een datalek.

Delete-toets: toets om een ingevoerde letter (of ander teken) te wissen. Bij de Backspace toets gaat het om het voorafgaande teken en bij de Delete-toets gaat het om een, ten opzichte van de cursor, opvolgend teken.

device: algemene aanduiding van “een apparaat”. Je kunt een computer of smartphone dus koppelen aan “devices”.

digitaliseren: het omzetten van geluid en beeld in een vorm waarbij reeksen enen en nullen worden gebruikt. Geluiden en beelden worden gedigitaliseerd om er met een computer bewerkingen op uit te kunnen voeren. Het bewerken van een foto met behulp van bijvoorbeeld een programma als Photoshop is alleen maar mogelijk op beelden die gedigitaliseerd zijn. Tegenwoordig zetten fototoestellen, videocamera’s en smartphones geluid en beeld direct om in digitale bestanden (bestanden die uit reeksen enen en nullen bestaan).

domotica: de term om alles aan te geven wat in de huiskamer geautomatiseerd kan worden. Men mag verwachten dat in de toekomst meer en meer geautomatiseerd zal worden. Denk maar eens aan: regelen van de temperatuur op afstand, automatisch regelen van de verlichting tot aan de mogelijkheid van de introductie van een huisrobot. Aan de ene kant is domotica zeker voor senioren erg interessant, aan de andere kant zien we dat juist de groep senioren bang is voor dit soort nieuwe toepassingen.

downloaden: informatie vanaf internet op je apparaat plaatsen. Als je een bepaald programmaatje op je smartphone wilt krijgen, moet je het eerst downloaden (van een bron) om het vervolgens te installeren.

disc: een schijf, een apparaat om gegevens op te slaan (zie cd-writer). Het kan gaan om een schijf die in de behuizing van de computer is ondergebracht (de interne schijf) of een schijf die extern is en via een verbindingskabel aan de computer gekoppeld wordt (externe schijf, niet veel meer in gebruik).

e-book: een boek dat digitaal is opgeslagen en met een speciaal apparaat – de e-reader – kan worden gelezen. Overigens kunnen e-books ook op een tablet worden gelezen. Maar een e-reader heeft een beeldscherm dat specifiek gericht is op het lezen van boeken. Dit scherm is een zwart-wit-scherm dat ook bij zonlicht nog steeds erg goed leesbaar is.

e-mail: berichtje (briefje) dat je via internet verstuurt. Het versturen van berichten is een van de eerste zeer populaire toepassingen van computers geweest. Zie ook appendix B.

earphone: de Engelse benaming van koptelefoon. Er zijn allerlei soorten. De laatste tijd zien we vooral earphones zonder kabel. Deze zijn dus draadloos aan een smartphone of computer verbonden.

Facebook: een veel gebruikt programma waar mensen hun eigen verhalen, inclusief foto's op kwijt kunnen. Senioren houden van Facebook omdat ze zo goed de belevenissen van de familie kunnen bijhouden.

Facetimen: met elkaar videobellen via het programma Facetime. Het is een toepassing die specifiek voor Apple apparatuur (smartphone en tablet) is ontwikkeld. Facetimen biedt senioren een goede mogelijkheid om contact te onderhouden met anderen die ook over Facetime beschikken. In de praktijk wordt Whatsapp meer gebruikt omdat deze toepassing ook op andere platforms gebruikt kan worden.

fake news: algemene aanduiding voor berichten die onjuist zijn en meestal via internet worden verspreid. Het begrip fake news is door de voormalig president van de Verenigde Staten Donald Trump bekend geworden Fake news is nepnieuws. Het begrip fake news maakt in ieder geval duidelijk dat we altijd kritisch moeten kijken naar nieuws: gaat het al of niet om een betrouwbare bron.

GB: aanduiding van Gigabyte. Wordt gebruikt om een hoeveelheid geheugen of opslagruimte aan te geven (zie *bit* en *byte*).

Google/Googelen: naar informatie op internet zoeken met het programma Google. Google is verreweg de meest gebruikte zoekmachine. Als je Google hebt opgestart zie je rechtsboven een vlakje met 9 puntjes. Als je hierop klikt, zie je nog meer mogelijkheden die Google biedt zoals:

- het zoeken van een plaats op de kaart (maps).
- Inclusief het bepalen van een route;
- het vertalen van tekst (translate).

hardware: algemene aanduiding voor alles wat bij een apparaat tastbaar is. Het gaat dan om zaken als: de kast, het toetsenbord, het beeldscherm, de elektronica die in de computer/tablet/smartphone zit.

HDMI: het gaat hier om een aanduiding van een connector die we vooral op laptops aantreffen. Daar waar de USB-connector op een laptop de vorm heeft van een rechthoek, zien we bij de HDMI-connector twee schuine zijden. De HDMI-connector kunnen we gebruiken om een laptop bijvoorbeeld aan een TV

te koppelen. Deze connector wordt steeds minder gebruikt omdat we tegenwoordig beeld ook draadloos (wireless) naar een TV kunnen sturen. Dat kan bijvoorbeeld met een apparaat dat Google levert en bekend staat onder de naam Google Chromecast.

hotspot: plaats met een WiFi-punt. In het boek wordt aangeven hoe we met hotspots moeten opletten. Er zijn hotspots waar je zonder wachtwoord kunt inloggen, maar het spreekt voor zich dat die niet veilig zijn. Met behulp van je smartphone kun je zelf een hotspot maken. Zo'n hotspot is wel veilig.

humanoid robots: robots die lijken op een mens. We mogen verwachten dat dergelijke robots snel worden doorontwikkeld. We zien onder andere dat er experimenten worden gedaan om zo'n humanoid robot als een soort buddy te gebruiken bij ouderen die eenzaam zijn. Juist, omdat de taaltechnologie met stappen beter wordt, kun je met zo'n humanoid robot een gesprekje voeren.

installeren: het ervoor zorgen dat je een programma op je apparaat zet om zo met dat programma te kunnen werken. Bij een smartphone spreken we niet van programma's maar van apps. Je kunt een app in een store vinden (Playstore/Appstore) om zo'n app vervolgens te downloaden om het vervolgens te installeren. De store is een icoontje dat je op het scherm van de smartphone vindt. Het is dus geen echte winkel.

Keyboard: toetsenbord. Bij iedere laptop treffen we ook een toetsenbord aan. De opbouw van het toetsenbord wordt aangeduid met QWERTY of AZERTY. In Nederland werken we net een QWERTY-toetsenbord (de letters Q, W, E, R , T en Y) liggen naast elkaar, terwijl er in België (en Frankrijk) met een AZERTY-toetsenbord wordt gewerkt. Bij een smartphone kunnen we verschillende toetsenborden instellen en zo'n toetsenbord wordt op het scherm geprojecteerd. Veel senioren vinden het lastig om op zo'n klein toetsenbord van een smartphone iets in te voeren.

LinkedIn: een programma waarmee een sociaal netwerk wordt bijgehouden voor zakelijke contacten. Mensen melden zich voor LinkedIn aan en maken dan een profiel van zichzelf. Dat profiel kunnen anderen opzoeken en bekijken. LinkedIn is erg populair en wordt o.a. gebruikt om een baan te vinden.

muis: laptops die met Windows werken, werken met een muis die een linker en rechter gedeelte kennen. Daarom spreken we bij dergelijke muizen van de linkermuisknop en de rechter muisknop. De linker knop wordt doorgaans om een bepaalde actie direct te activeren, terwijl het drukken op de rechter muisknop dikwijls leidt tot een menu waaruit we dan weer een keuze kunnen maken.

We zien op de foto van de muis teven een wieltje waarmee we snel het scherm omhoog en omlaag kunnen trekken.

malware: algemene aanduiding van software die is ontwikkeld met kwade bedoelingen. In ons boek wordt daar uitgebreid aandacht aan besteed. Reden om er nu niet meer verder op in te gaan.

mini-usb: bij *connecten* hebben we kabels beschreven met daarbij enkele connectoren. Er zijn speciale kleine USB-connectoren. De meest bekende zijn de micro-USB connector (is alweer oud) en de USB-C connector (recent). Het voordeel van de laatste vorm is dat deze symmetrisch is, dat wil zeggen het maakt niet uit hoe je deze connector in de daartoe bestemde gleuf plaatst.

operating system: het (besturings)programma dat als basis dient voor het functioneren van de computer. Bekende besturingssystemen zijn:

- Android (ontwikkeld door Google) voor smartphones;
- Windows ontwikkeld door Microsoft vooral voor laptops/computers
- iOS: ontwikkeld door Apple.

password: wachtwoord. Voor de meeste programma's geldt dat je eerst een zogenaamde account moet maken door je te registreren. Tijdens dat proces van registreren moet je je e-mailadres opgeven en een wachtwoord aanmaken. Daarna kun je bij zo'n programma inloggen (zorgen dat je werkelijk met het programma kunt werken) door je e-mailadres en wachtwoord op te geven.

Wachtwoorden zijn voor de meeste senioren een nachtmerrie omdat je op een gegeven moment overal een wachtwoord voor nodig hebt. Er zijn ok programma's om alle wachtwoorden veilig op te slaan. We spreken dan van wachtwoord-managers.

pixels: het totaal aantal pixels (beeldpunten) dat scherpte van het beeld bepaalt. Het begrip pixel is vooral interessant bij fotograferen of het opnemen van video's. Er is in feite een race tussen de scherpte van foto's en video's tussen de belangrijkste fabrikanten van smartphones: Samsung en Apple. De scherpte is nu zodanig dat de meeste senioren geen verschil meer zien. Bij een TV zie je tegenwoordig 2 formaten: (1) high resolution (hoge resolutie) met een indeling van 1920 x 1080 pixels, en 4K met een indeling van 3840 x 2160 pixels.

phishing: e-mails die door criminelen zijn opgesteld die je naar nepsites leiden (met kwade bedoelingen). In appendix F.

podcast: een audio-uitzetting via internet die thuis te beluisteren is via laptop, tablet of smartphone. Het beluisteren van podcast is enorm populair geworden. Er zijn allerlei sites waarop gratis podcasts worden aangeboden.

port: (poort) mogelijkheid om een apparaat aan iets anders te koppelen. Een bekende koppelingsmogelijk wordt met de term USB aangegeven. We kunnen verschillende USB-connectoren. De meest recente wordt met USB-C aangeduid. In feit komt een port dus met een connector overeen.

power: voedingsapparaat, voorziet het apparaat van stroom. Let op, niet ieder voedingsapparaat kan voor een willekeurige computer gebruikt worden. De narigheid begint al met de connector. De ene connector van het voedingsapparaat past meestal niet in een andere computer. Er zijn ook universele voedingsapparaten. Dat zijn apparaten met een groot aantal connectoren. Als je je voedingsapparaat kwijt bent, kan dat een goed alternatief zijn.

power switch: aan/uit-knop

provider: een dienst die het mogelijk maakt dat je internet kunt gebruiken.

skypen: met elkaar videobellen via het programma Skype. Skype was een van de eerste programma's waarmee je gratis kon beeldbellen. Het programma is later door Microsoft opgekocht. Toch is de populariteit veel minder geworden door de komst van WhatsApp. Skype was destijds een belangrijk argument voor senioren om een laptop te kopen. Toen Google met zijn speciale laptop uitkwam die werkte met internet als besturingssysteem (Chromebook) verhinderde Google dat je met die computers van Skype gebruik kon maken. Omdat beeldbellen voor senioren de nr. 1 applicatie is, is het goed om te weten wat voor programma's er zijn. We hebben gezien dat Apple zijn specifieke programma heeft (Facetime). Recent is er de mogelijkheid om ook met Facetime met een niet-Apple-computer/tablet te werken. Skypen is een programma dat op vrijwel iedere computer en smartphone gebruikt kan worden (ook op een Apple iPhone).

smart-TV: in feite zijn de TV's die we nu kunnen kopen smart, dat wil zeggen ze zijn slim (smart) omdat ze op internet kunnen worden aangesloten om vervolgens gebruik te maken van vrijwel alles dat internet biedt. Dat begint al met het kunnen weergeven van het YouTube-kanaal waardoor we direct over een bepaald onderwerp interessante video's kunnen vinden. Zoals we in de inleiding van dit boek opmerkten, zijn veel senioren bang om internet te installeren. Laat je adviseren door de verkoper, je krijgt echt nog veel meer plezier van je TV.

spam: het krijgen van (doorgaans commerciële) ongewenste post via e-mail. Bij e-mail zijn er diverse zogenaamde postbussen. Een van die postbussen heeft de naam "spam" hierin worden automatisch berichten opgeslagen waarvan verwacht wordt dat om "willekeurige berichten die niet voor jou bestemd zijn". Dat neemt niet weg dat het soms verstandig is om in deze spam-postbus te kijken als je een e-mail had verwacht, die kennelijk maar niet aankomt…

spoofing: het aannemen van een identiteit van een ander met kwade bedoelingen

software: algemene aanduiding voor programma's. Er zijn programma's die gericht zijn op bepaalde bewerkingen zoals het schrijven van tekst (Wordprocessors) en programma's die ervoor zorgen dat de computer gied werkt, zoals Windows.

Streamen: en uitdrukking waarmee we doorgaans aangeven dat video's via internet kunnen worden bekeken. Een dienst die van streaming gebruikt maakt, noemen we daarom een streamingdienst. Bekende streamingdiensten zijn Netflix, Disney +, Videoland, Viaplay en Prime.

touch screen: scherm waarmee je gegevens kunt invoeren. Een smartphine is aanraakgevoelig, of nog preciezer, weet op welke plek je het scherm hebt aangeraakt. Alle smartphones werken met een touch screen, dat wil zeggen alle boodschappen die je wilt invoeren, worden met behulp van een touch screen ingevoerd.

uploaden: het verzenden van gegevens via internet naar een opslagplaats. Uploaden is het tegenovergestelde van downloaden. Denk als voorbeeld aan een programma om online (dat wil zeggen via internet) video's te bewerken. Allereerst start je zo'n programma op om vervolgens jouw video te uploaden. Dan bewerk je die video en als je klaar bent met het bewerken kun je het resultaat weer downloaden. Vroeger waren dit soort ptogramma's relatief erg duur. Tegenwoordig zijn er gratis programma's die door veel mensen worden gebuikt. Uploaden en downloaden zijn dan belangrijke functies.

URL: afkorting van Uniform Resource Locator, code om een webadres aan te geven

USB-poort: verbindingsmogelijkheid, meestal standaard aanwezig op een laptop (zie connector)

USB-stick: geheugenuitbreiding die direct op een USB-poort kan worden aangesloten

virus: stukje programma dat op de computer wordt achtergelaten bij bepaalde toepassingen, met schadelijke gevolgen. Zie appendix F.

virusscanners: software om virussen op je apparaat te ontdekken. Bekende merken zijn o.a. Avast, McAfee, Kaspersky, en Norton. We zien trouwens dat deze aanbieders hun software met allerlei opties aanbieden, zoals:

- optie om al je vertrouwelijke gegevens af te schermen
- optie om je computer af te schermen van zogenaamde trackers; software die bijhoudt welke sites je bekijkt;
- cleaning: software die er voor zorgt dat je computer steeds wordt gezuiverd.

vloggen: met regelmaat video's produceren die anderen kunnen zien. Zoe ook *bloggen*.

YouTube: de grootste verzamelsite van video's (films). YouTube is van Google. Voor senioren is YouTube stellig een van de belangrijkste programma's. Je kunt het zo gek niet noemen of er is wel iets over op YouTube te vinden. Weet je niet meer hoe een bepaald apparaat gebruikt wordt… je vindt vast en zeker op YouTube. Oude films, oude TV-opnames… je vindt het wel op YouTube.

Daar waar Google de belangrijkste zoekmachine is die op grond van ingetoetste tekst naar gegevens zoekt, is YouTube de belangrijkste bron om naar specifieke video's te ozkene.

webinar: een Video-uitzetting via internet die thuis te bekijken is via laptop, tablet of smartphone. Het grote verschil met een conventionele TV-uitzending is dat de kijker tijdens de uitzending vragen kan stellen, waar dan vervolgens binnen de uitzending nog op gereageerd kan worden.

website: een te vinden plaats op internet

WiFi: een zend-en ontvangpunt waarmee je jouw apparaat aan internet kunt verbinden. We hebben het gebruik in een afzonderlijke les behandeld (les 7).